

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCYJ ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

z drugiej strony żywiły niemniej wpływe nie ustają w swej agtacji za prowadzeniem w dalszym ciągu wojny. Oba te kierunki ścierają się nawzajem, a w dzisiejszej chwili nikt nie może jeszcze przewidzieć, który z nich wreszcie zwycięży.

Tyle jednak zdaje się być pewnem, iż decyzja pod tym względem musi zapadć lada chwila.

Spisek na panujących.

W Chicago wykryto spisek, mający zadanie wymordowanie wszystkich panujących europejskich. Formalne oświadczenie głównego prokuratora głosi, że lista ofiar rozpoczyna się nazwiskiem cesarza rosyjskiego.

Rosja a wojna.

„Kölnische Zeitung“ donosi pośrednio z Petersburga:

Posel Szingarew oświadczył w Dumie: Wojna krymska dała Rosji zniesienie pańszczyzny, wojna japońska Dumę, obecna zaś wojna przyniesie Rosji—da Bóg—wolność.

Trzeci głos.

Wydawane w Kijowie „Kłosy Ukrainie“ podają szereg uwag z powodu peruszenia sprawy polskiej w Dumie

„Przedstawiciele rządu w stosunku do „bratniego“ narodu polskiego stale stosują system polewania go zimną wodą, w czułej trosce, aby zahartować jego duszę, rozpaloną do żywego przez pamiętną sierpniową odzieżę.

Przy każdym nowym wystąpieniu następuje nowy zbieg hydropaty czny.

Napróżno pacjent zapewnia, że jest tak trzeźwy, jak nigdy przedtem; napróżno odzywają się niektóre głosy, że zbyt wielkie ochłodzenie tak świeżo zadzierzgniętego węża braterswa może w związku zważyć i zniszczyć to uczucie.

Nas już tyle razy wbijano w ambicję, tyle razy grano na strunach naszej wierności i idealizmu w stosunkach do bratnich lub zaprzyjaźnionych narodów! Robiono to jednak—trzeba przyznać — o wiele lepiej i o wiele subtelniej!

A jakże znamienne jest stanowisko sfer rządowych w sprawie równouprawnienia Polaków w państwie? Mamy otrzymać równe prawa w Królestwie Polskiem!.. Jak to pogodzić z zadeklarowaną autonomiją? Czyżby zasady i ramy tej ostatniej były tak szczupłe, że żywił polski musiałby być tam.. aż „równouprawniony“ z obcymi żywiołami?

Jakże dziwnie się zapowiada ta autonomija!

Wspólne banknoty koalicji.

„Bierzwiya Wiedomosti“, pozostając pod specjalną cenzurą wojenną, proponują przyszłej konferencji gospodarczej czwóporozumienia, żeby zebrać zapasy złota wszystkich sprzymierzonych i zamiast biletów rublowych, szylingów i frankowych, wydać wspólne bilety czwóporozumienia i wprowadzić w obieg.

Na obecnym położeniu najgorzej wychodzi Rosja. Rubel ogromnie stracił na kursie i w Anglii i w Francji, co stoi w przeciwieństwie z udziałem Rosji w wojnie.

Brak statków.

Z Londynu donoszą: przedsiębiorca żeglugowy Fouston, członek izby niższej, w rozmowie z przedstawicielem dziennika „Daily Mail“ położył silny nacisk na grożące Angliji niebezpieczeństwo braku statków. Wobec tego wyłania się kwestja, czy Anglija będzie mogła w przyszłości sprowadzać odpowiednią ilość środków żywnościowych. Od początku wojny zginęło 956 okrętów handlowych angielskich o 3 milionach ton pojemności.

Niemcy doprowadzić mogą do tego, że kraje neutralne przestaną wysyłać swoje ładunki do Anglii, a wątpliwem jest wielce, czy Anglija wystarcza jej potrzeby dla zadośćuczynienia własnemu potrzebom. Fouston poleca, ażeby za każdy okręt zniszczony przez Niem-

ców, konfiskowano okręt niemiecki i żeby przywrócono w Anglii stare prawo, mocą którego wszelki ładunek, należący do nieprzyjaciela, może być zabrany. —2—

Wacław Sieroszewski

Laureatem nagrody Orzeszkowej.

Zarządy Tow. Liter. i Dzienni karzy i kasy literackiej przystąpiły za całozyciową działalność literacką nagrodę im. Orzeszkowej znanemu powieściopisarzowi i noweliście, Wacławowi Sieroszewskiemu.

Wyrwany w r. 1865 wyrokiem rosyjskiego sądu w Warszawie z rodziny stron za udział w pracy pierwszej organizacji socjalistycznej „Proletariat“, młodzieńki Sieroszewski wśród tajj Syberji uczył się pa trzeć i obserwować.

Potem Sieroszewski stanął na czele ruchu robotniczego w lata rewolucji. Parokrotnie aresztowany, groźną postawą ludu warszawskiego, został uwolniony. Kryć się jednak musiał, bo czujne oko rosyjskiej policji śledziło za nim pilnie. I znów musiał opuścić kraj, aż dopiero w sierpniu 1914 roku po wybuchu wojny powrócił do niego w szarym mundurze polskiego żołnierza.

Sieroszewski — pisarz zwrócił na siebie uwagę, jako świetny znawca Wschodu.

Prócz olbrzymiego umiłowania Ojczyzny, przejawiającego się w wszystkich dziełach Sieroszewskiego poka zał nam też duszę egzotycznych Jakutów, Czukczów, pracowitych Chiryczków, mądrych a przebiegłych Japończyków.

Urodzony w Wólce Kozłowskiej, gub warszawskiej w r. 1868, Sieroszewski, uczył się w Warszawie i tu pracował, o ile tylko pozwalały mu na to warunki.

Nagroda im. Orzeszkowej dostała się w ręce godne i wyjątkowo zasłużone.

Obwieszczenie

Urządowy kurs obliczania pieniędzy ustanowiono, poczynawszy od dnia 16 kwietnia 1916 r. aż do dalszego zarządzenia, na
1 marka = 57 kopiejek
1 rubel = 175 fenigów.
Częstochowa, 15 kwietnia 1916 r.
Naczelnik powiatu
Bredt.

Rozporządzenie

Właścicielom drewnianych bud, postawionych na c. k. obszarze Jasna Góra, oznajmia się, że 22 budy, stojące po prawej stronie wejścia do klasztoru, oraz dwie budy, znajdujące się między bramami klasztornymi, mają być do dnia 31 maja b. r. usunięte.

Budy po tym terminie stojące, będą na koszt właściciela rozebrane, a materiał drzewny zajęty i kuchni ubogich nr. 2 bezpłatnie na opał wydany.

Ci przekupnie, którzy murowane budy wydzierżawili lub wydzierżawili zamierzają, mają do 1 maja b. r. z Przełożeniem Klasztoru kontrakt najmu zawrzeć i do tegoż dnia zgłosić się w c. k. wojskowemu Zarządzie klasztoru o wykup patentu.

Czynsz najmu, jako też opłatę patentową należy z góry półrocznie uiszczyć przed 1 czerwca b. r.

Dzierżawcy murowanych bud, którzy nie chcą odnowić kontraktu i uiszczyć opłat, mają do dnia 1 maja b. r. zajmowane budy opróżnić, pod rygorem opróżnienia przymusowego.

Kapitan Klettlinger.

Częstochowa, 15 kwietnia 1916.

Ogłoszenie.

Z dniem niniejszego ogłoszenia należy wszystkie podania o dołączenie do Centralnej Stacji Elektrycznej, jak również wszelkie zmiany istniejących już instalacji zameldować piśmiennie w burze Przymusowego Zarządu Elektrowni.
Instalacje urządzone bez zezwo-

lenia od dnia dzisiejszego, pod żadnym warunkiem nie będą przyłączone do Elektrowni —

Częstochowa, d. 5 Kwietnia 1916 r.

Niemiecki Zarząd Przemysłowy
Elektrowni „Siła i Światło“
podp. HOFBAUER.

KRONIKA

KALENDARZYK

Dziś 18 we wtorek — Elenterysta.
Jutro 19 we środę — Wernera Hemingosa.
Wschód słońca o godz. 4 m. 59.
Zachód słońca o godz. 7 m. 1.

Wiadomości Historyczne:

1576 Wjazd Stefana Batorego do Krakowa.
1794 Powstanie (Kiliński, Igelstroem).
1814 Po zręczeniu się tronu przez Napoleona I Soult i Souchet zawierają Konwencję z Wellingtonem.

122-ga rocznica.

Wczoraj w poniedziałek upłynęło lat 122 od chwili, kiedy Warszawa dała hasło do powstania przeciwko armii moskiewskiej, uosobionemu we władzy rezydenta Igielstroma.

Krwawe wypadki dni 17 i 18 kwietnia dały początek bohaterstwu wyśiłkom narodu, znośnym w dziejach pod nazwą „Insurrekcji Kościuszkowskiej“, które jakkolwiek nieszcześnie zakończzone, stanowią piękną kartę naszej historii.

Z Jasnej Góry.

Podczas niedzieli ubiegłej niewielu wiernych słuchało nabożeństw w bazylice Jasnogórskiej Prymarję odprawił o Szczepan, sumę o. Marjan, wobec zaś długich ceremonij związanych ze święceniem palmy kazania nie było.

Odpowiednie pienia wykonał przy órtarzu wielkim chóór pod batutą p. Drobia.

Pasję odprawił o. Marjan, kazanie wygłosił o. Paweł

Z poświęcenia nowoj ochrony.

Pamiętamy wszyscy doskonale lata 1. zw. po-rewolucyjne, kiedy do drzwi naszych domów pukała rączka dziecka zebrała z wieczną skargą na ustach: „Tata nie pracuje,

Wobec ukazania się w ostatnich czasach podrobionych bonów 3 i 5 rublowych naszego Banku, podajemy poniżej do publicznej wiadomości wzór dokonywanych przez nas na naszych 3 i 5 rublowych bonach zaświadczeń, jakoteż podobizny podpisów, zarówno osób upoważnionych do podpisywania w imieniu Banku jak i dwóch urzędników Banku, wpisujących bieżyący numer kontroli.
Wzór zaświadczenia:

Autentyczność niniejszego czeku Bank stwierdza i pośwadcza.

Ryski Bank Handlowy
Filja w Częstochowie.

Częstochowa, d. .... 1916 r.
Skontrolowane za № .....

Podobizny podpisów:

podpisy p. p. urzędników

podpisy w imieniu Banku

UWAGA Pod stemplem bankowym winny się znajdować własnoręczne podpisy choćby rzychołwiek dwóch osób upoważnionych do podpisywania w imieniu Banku, zaś po lewej stronie pieczętka pod wyrazem „skontrolowano“ własnoręczny podpis jednego z urzędników prowadzących kontrolę.

Ryski Bank Handlowy
FILJA W CZĘSTOCHOWIE.

ma chora". Ulice wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

Ulica wielkich cen... ma chora". Ulice wielkich cen...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

niez była gorąca dyskusja, po której... niez była gorąca dyskusja, po której...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Pozatem wymiana bynajmniej... Pozatem wymiana bynajmniej...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Oszczędność w życiu niezbędność... Oszczędność w życiu niezbędność...

Przy zatwierdzeniu budżetu rōw...

Przy zatwierdzeniu budżetu rōw...

Przy zatwierdzeniu budżetu rōw...

Doktor PAWEŁ BRONIAŃSKI... Chęstochowa, Nowy-Rynek Nr 3.

LEKARZ-DENTYSTA Michał Grejniec... ul. Panny Marii Nr 10.

LEKARZ-DENTYSTA Artur Broniatowski... Chęstochowa ul. Panny Marii (I Alaj) Nr. 8.

Magazyn R. Trawińskiego... ul. Panny Marii 24 i piętro od frontu.

Drzewka owocowe... pięcioletnie bardzo ładne z silnymi koronami.

Jatka wieprzowa... ul. Panny Marii Nr. 49 dom Rucińskiego.

Potrzebni chłopcy do roznoszenia gazet... W środę i czwartek świeże koniaki.

Okazyjnie zaraz do sprzedania... Długo do sprzedania z powodu wyjazdu zupełnie.

Teatr „ODEON” ul. P. Marji

Tylko 2 dni! Tylko 2 dni!

Tylko wtorek 18 i środa 19 Kwietnia!

Cień przeszłości

Znakomity dramat w 4-ch częściach, z **Betti Hansen** w roli głównej.

Jej brat (dramat)

Pechowy złodziej (komizm)

„CZAS TO PIENIĄDZ” (Satyra amerykańska)

Dwaj figlarze (komiczny)

— CENY MIEJSC ZWYKŁE. —

Teatr „PARYSKI” ul. P. Maryi 19.

Tylko 3 dni, we wtorek 18, środę 19 i czwartek 20 Kwietnia 1916 roku.

Honor a miłość

Wybitny dramat w 2 ch częściach z życia rosyjskich studentów.

MORYC w TEATRZE (b. komiczne.)

KUPIEC UCHAR (Wspaniały obyczajowy dramat z życia rosyjskiego w kolorach.)

DZIENNIK PATHE (Aktualne wiadomości świata)

Walka kolonisty z Indianami (Wzruszający dramat)

U L E (Wspaniała fantazja w kolorach.)

NA SCENIE!

Dział Koncertowy

Przedświąteczny ul. Częstochowski.

Teatr „CORSG”

Program od soboty 15 do czwartku 20 Kwietnia 1916 r.

Uwaga! Napiły polskie.

OSTATNI AKORD

czyli **Prima Donna Kinematografów**

Dramat w 5-ciu częściach z **ASIA NIELSEN** w roli głównej. Obraz ten niedawno wyszedł z fabryki i wzbudził ogromne zainteresowanie w Warszawie.

W bluzie poszukiwań pracy (Wyborna komedia)

Studiwy wybrzeżne i Jeziora na wyspie Cejlon (natura)

Dla dzieci do lat 16 wstęp wzbroniony.

Początek przedstawień o godzinie 5-ej w święta o godz. 3 i pół.

Szczegóły w programach.

DRUKARNIA i LITOGRAFJA

F. D. Wilkoszewskiego

w Częstochowie, ul. Panny Maryi № 38.

Wykonywa wszelkie roboty starannie i akuratanie po cenach możliwie niskich.

Uprzejmie prosimy Szanownych prenumeratorów o uregulowanie zaległej prenumeraty.

3) Władysław Reymont.

MATKA.

(Powieść.)

(Dalszy ciąg.)

To jak mówiłam, aż do jesieni cicho było we wsi... do późnej jesieni, bo już były przyszły deszcz listopadowy i słońce takie i roztoki po drogach, że psia było trudno wygnać za chałupę...

Juz myślałam, że i zapomnieli o nas całym.

Dzieciątka chowały się zdrowo i już umiały i Ojciec nasz, i Zdrówas i Wierze zaczynały; a chłopak, że to przemyślniejszy, to elementarz se cięciem przeglądał, zem mu juz wolna i niektóre litery nazywała... a on poznawał, robak ten mój kochany!... Tom ino żyła temi dziećskami i Boga i Matkę najświętszą w każdy dzień upraszała, żeby ich dochował do wieku.

Bo cóż tam ja, cóż tam mnie? Sierotami męża mi juz nie brać nowego. — Wdowam po umęczonym, sierotam po zabitych!... Grzechy był śmiertelny! Żeby ino dzieci wychować, a utwierdzić ich w naszej świętej katolickiej, polskiej wierze, a pomstę im w serca wrazić i pa-

miętanie na wiek wieków — że zabili im ojca, zabili im babkę i mnie sponiewierały ze krwią ociekłam; wycięły sad, wyrzuciły było i porzuciły dobro wszystkie.

Tom czę to, kiedy strażniki szły przez wieś, pokazywała ich dziećmi i mrużąc...

— Pan strażnik!

Ja wiem, że to głaz, wiem, że Pan nasz Jezus powiedział, żeby miłować bliźniego jak siebie.

I, co wspomnę Jezus-ową krzywdę i te rzeczy, które mi, że jaże mi się dusza kłóci i toleń i co się krzyczy mi z wewnątrz śluchaj, morduj, żłizaj! choćby tymi pazurami! I nie śmierć bym z dala tym djabelskim, nie, ino taka męka, żeby im każda kosteczka pokała z osobna, żeby im każde oddychanie było przebijaniem gwóźdźkami, a każde parzenie paleniem piekielnym—żeby całe lata kołaty, a skonać nie mogły...

O Jezus, bądź miłościw mnie grzesznej! Pokarz choćby i czym za to, ale nie w ogę darować, nie mogą Panie Ukrzyżowany! za swoją krzywdę nie mogę i za Twoją słóki Jezusie!

.....

Aż tu raz, wieczorkiem, przychodzi strażnik z papierem i powiada, żebym szła z dziećmi do miasta, do naczelnika!... Jezusie Ty mój ko-

chany, myślałam, że mi się rozum pomiesza i pęknie to serce kłócące...

I słowa rzec nie rzekłam, kom sił nie miała...

Strażnik, że to był z naszych, ulitował się i powiada cicho, że dzieci mają mi odebrać i pójść je na wychowanie do mona-teru.

Lanno Najświętsza!

I to krew krwi moich, serdeczne wnętrzości moich!

I ja sama mam je tam odprowadzić, sama zawieźć na zgubę te duszyczki niewinne!

Ja, matka, dzieci swoje rodzone!

.....

Ratunku nie było żadnego!

Poleciałam na wieś, do starszych, u nóg się włożyłam, jak ten pies skamlałam o zlitowanie i ratunek!

Każden się bojał, bo jakże, niezagojone jeszcze mieli plecky po na harkach...

Tyle, co płakali nademną i wzywali miłosierdzia Pańskiego!

A ja byłam sama i dziećmi mieli mi wiać!

O Matko Bolesna!

Trzydzieciał do domu ledwie żywa, dzieci spały przy sobie na ojcowskim łóżku, ino je ta lampka z przed Częstochowskiej oświecała; spały se robaki kochane, jeszcze widzę te bieluszki główiny na poduszkach, jeszcze słyszę dychanie

równiuzkie trzech ptaszków moich serdecznych.

Nie budziłam, niech se ta śpią!... To mówię że aż rozum mi się mięszał i tak we moie dygotało wszystko, aż ani wstać, ani usiedzieć nie mogłam, bo i raz wraz zdało mi się, że idą już po dzieć!... Jezus, com ja przecierpiała, Maci!

A noc była ciemna i deszcz tak lat i wichura tak szarpała chałupę i biła drzwiami—że straszno było!... I co robić, co robić!

To mnie taka męka łamała, jak-by kto kołem bił!

Zdrzemnęłam się z utrudzenia przy knie, aż tu mój nieboszczyk awi się przedemną jak żywy, a cały we krwi, a cały w ranach i tym samym głosem powiada:

— Dzieci nie daj!

Pogroził palcem i zniknął!

Ocknęłam się zaraz.

— Dzieci se spały spokojnie, Ucieknę, myślę sobie, w tył świat, do borów, a choćby i po prozornę, a choćby jako ta dziańdówka ostatnia — a dziećmi nie zgubię, nie oddam.

Zebrałam, com miała, na podórę dziu szmat i grosza, zawinęłam w łoboz i wyrzuciłam, noc ino była, jak te psy wściekle!... ale na drodze widać nic nie było!...

(d. c. n.)